

Tanterv és Utasítás a polgári fiúiskolák számára. Kiadta a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1918. évi április hó 30-án 70.022. és 1927. évi július hó 4-én 1434. eln. sz. a. kelt rendeletével. Bp., 1927. Kir. M. Egyetemi Nyomda. (Lex. 8-r., 200 l.)

Utasítások a középiskolák (gimnáziumok, reál-gimnáziumok és reál-iskolák) tantervéhez. Kiadta a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1927. évi november hó 11-én kelt 70.640. sz. rendeletével. Bp., 1927. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. (Lex. 8-r., 358 l.)

Vox Academica. Az Országos Magyar Katolikus Főiskolai Diákszövetség folyóirata. I. évf., 1. szám. 1927 május. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bp., IX, Ráday-u. 45. Élet irod. ny. rt, (N, 8-r., 36 l.)

VEGYES.

Verkehrserziehung. Volt idő, amikor a német időszaki pedagógiai irodalomban lépten-nyomon beleütköztünk ebbe a címszóba: *Erziehung zu* —. Vagyis mind újabb és újabb elemeket sorakoztattak fel, amelyekre nevelni kell. S noha a nevelés fogalma a maga teljességében valamennyi szellemi, testi és lelki tényezőt felöleli, nem tagadhatni, hogy ez az *Erziehung zu* — a figyelmet nyomatékkal ráterelte olyan újabb tényezőkre, amelyeket a folyton haladó kultúra és technika megérlelt és amelyek mindaddig nem részesültek kellő méltánylásban. Akaratlanul is ez jutott eszünkbe, amikor a berlini *Zentralinstitut* kiadásában megjelenő *D. W. Funk* c. folyóirat egyik utolsó számában *Die Verkehrserziehung der Jugend* c. cikkekét megpillantottuk. Ebben, amint a cím is jelzi, röviden arról esik szó, hogy az ifjúságot a közlekedési eszközök észszerű használatára rá kell nevelni. A téma első tekintetre, megengedem, pedagógia mentesnek, sőt pedagógiaellenesnek látszik, de közelebről szemügyre véve s végiggondolva érdemesnek bizonyul arra, hogy komolyan foglalkozzunk vele. Ha más nem, a nap-nap után felmerülő és ijesztően szaporodó balesetek figyelmeztetnének erre köteleességszerűen. Amde itt nem csupán az élet és épség megóvása s az ezzel kapcsolatos közgazdasági tényezők kerülnek szóba, hanem e mellett több olyan körülmény is, amelynek — hacsak közvetve is — megvan a maga pedagógiai jelentősége. Kiderül ez már a következő szavakból, amelyeket a szerző igazi német alaposággal sorakoztat fel: *Verkehrsgeschichte, Verkehrsbeschleunigung, Verkehrswirtschaftlichkeit, Verkehrseinrichtungen, Verkehrswegweiser, Verkehrsverständnis, Verkehrsklugheit, Verkehrsanstand* stb. Vagyis: ismerni kell a közlekedési eszközöket, ismertetni legcélszerűbb felhasználási módjukat (idő- és pénzmegetakarítás), technikai és egészségügyi berendezésüket (tisztaság, kimélés), a gyakorlati fogásokat (fel- és leszállás, kitérés, ügyesség, óvatosság, lélekjelenlét) s nem utolsó sorban azt az illetendő viselkedést, amellyel az ifjúság a felnőtteknek tartozik. Mindezekben az értelmes szülők útbaigazítása, tanácsa előljárhat, de egymagában nem elegendő. Megfelelő előadások, falragaszok,

képek, filmek és a sajtó felvilágosító közleményei hasznos kiegészítő eszközöknek fognak bizonyulni. E mellett azonban az iskola sem zárkozhatik el tervszerű elméleti és gyakorlati kioktatástól; az előbbire kitűnő alkalom kínálkozik az iskolaév megnyitásakor, az utóbbira az iskolai kirándulások keretében. Vegyük még tekintetbe azt, hogy itt számos visszás szokás megszüntetéséről van szó; arról, hogy az elfajult közneveltlenséget — amennyire lehet — csökkentjük; továbbá arról, hogy a közlekedési kérdés nem a felnőtt tömegek, hanem csak az ifjúság tervszerű nevelésével oldható meg sikeresen. Az eszményi végcél pedig ez: Az egyének megfontolt beilleszkedése a közlekedés rendjébe, ennek fokozására és zavartalan lebonyolítására a maga és embertársai érdekében.

kf.

Az erkölcsi nevelés kongresszusainak köréből. A morálpedagógiai kongresszusok londoni végrehajtóbizottságának legújabb körlevele érdekes szemlélyi változásról ad hírt, amelynek tudományos jellegű háttere van. Mr. Gould, aki éveken keresztül igen buzgón látta el a főttkári teendőket, az 1926. évi római kongresszusról szerkesztett jelentése ügyében ellenkezésbe jutott a végrehajtóbizottsággal és beadta lemondását. Utóda, Mr. St. G. Lane Fox-Pitt a körlevélnek „A lelkiismeret valódi funkciója” című közleményében immár megmagyarázza ennek a véleménykülönségnek egyik okát. Eszerint közte és Mr. Gould között a lelkiismeret minősítése körül támadt ellentétes felfogás, amennyiben ő (Fox-Pitt) a kongresszuson bemutatott tanulmányában a lelkiismeret felkeltéséről (*awakened conscience, conscience éveillé*) szólt, amit Mr. Gould a nevelt (*educated, éduquée*) lelkiismeret elnevezéssel megmástitott. Fox-Pitt szerint ugyanis szó lehet a szunnyadó lelkiismeret „felkeltéséről”, ellenben merő képtelenség annak „neveléséről” beszélni. A lelkiismeret az erkölcsi nevelésnek alapja, de azt „nevelni” éppoly kevésbé lehet, mint akár az igazságot. A lelkiismeret fogalma az idők folyamán módosult és elvesztette eredeti tiszta jelentését, „amely feltételezi a felelősséget, szellemi erőt, valódi szabadságot, őszinteséget, megértést s főleg igazi benső függőségünknek és egységünknek azt a harmonikus érzését, amelyet jószágnak és szeretetnek nevezünk”. Amint már ebből a vázlatos ismertetésből is kitűnik, a két angol szerzőnek ez a házi vitája egy jelentős és régi tudományos kérdésszé szélesül a lelkiismeret mibenlétét s a szabad akarat lehetőségét illetően. A magunk részéről ehhez csak annyit jegyzünk meg, hogy a lelkiismeret egyik leglényegesebb kritériuma a *kötelességteljesítés* lévén önmagunkkal és másokkal szemben, mi azt igenis befolyásolhatónak, tehát nevelésre képesnek tartjuk. — A körlevél még közli, hogy a legközelebbi 5. morálpedagógiai kongresszust 1930-ban Párizsban fogják megtartani a Carnegie-alapítvány támogatásával.

kf.

Szünidei tanfolyamok Jénában. Az idei, immár 34. jénai szünidei tanfolyamat augusztus 1—15-ig tartják meg az ottani egyetemen és egyetemi intézetekben. A tanfolyamok a következő területeket ölelik fel (az előadók nevei zárójelben): I. *Bölcsészet és lélektan*: A Goethe-korabeli világnézet

(Krüger). A jelenkor kultúrválsága és az etikai probléma (Linke). Bevezetés a jelenkor történelembölcészetébe (Haase). Karakterológia (Ziehen). A gyermek lélektana (Volkelt). Pszichoanalízis és lélektan (Schneider). Pszichoanalízis és pedagógia (Schneider). II. *Pedagógia*: A jelenkor pedagógiai vitakérdései (Rein). Államjog és szülők joga (Sellmann). A német iskolák mai újjáalakulásának didaktikai vezéreszméi (Scheibner). Differenciális pedagógia (König). Pedagógiai áramlatok a XX. században (Weisz). Munkatanítás és munkaiskola (Weisz). A munkaiskola gyakorlati alapjai (Denzer). Az újkori vallásoktatás problémái (Reukauf). A német nyelvtanítás módszere (Sellmann). Bevezetés a geopolitikába (Hennig). III. Természettudományok. IV. Háztartástan. V. Nyelv és nyelvi zavarok. VI. Irodalom, művészet és testi kultúra. VII. Zene. VIII. Nyelvek (német, angol, francia). IX. Német nyelv külföldiek részére. — Díjak: beíratás 5 márka, egy-egy hatórás tanfolyamért 5, egy-egy tizenkétórás tanfolyamért 10 márka. A részletes tervezet április elején jelenik meg. Bővebb felvilágosításokkal a tanfolyamok titkársága szolgál: *Frl. Clara Blomeyer, Jena, Carl-Zeiss-Platz 3.* (k.)

Az intelligencia-vizsgálatok megkönnyítése. Az intelligencia-vizsgálat ma már az egész világon, de különösen Angliában, Amerikában, Német-, Francia- és Olaszországban nagyon el van terjedve s az osztályzatok mellett fontos eszköz a tanulók megítélésére. Legelterjedtebb intelligencia-vizsgáló módszer a Binet-féle, melyet Éltés Mátyás tett át magyar nyelvre s alkalmazott a magyar gyermekek értelmi fejlődéséhez. Az eljárást most megkönnyítette Éltés azáltal, hogy a feladatokat, az eljárás módját és a feleletek értékelését jegyzőkönyv alakjában adta ki, melynek egyik oldalán olvashatók a kérdések, a másik, tiszta lapjára pedig a gyermekek feleletét írhatjuk fel. A jegyzőkönyv első lapján megtaláljuk az intelligenciátükröt (profil), melyről rögtön leolvashatjuk a gyermek intelligenciaképét. Minden vizsgálatához külön jegyzőkönyv kell, azért is van annak ára minimálisan, 80 fillérben megállapítva. A Magyar Paedagogiai Társaság tagjai 40 fillérért szerezhetik be Éltés Mátyás igazgatónál, Budapest VIII., Mosonyi-utca 6. sz. alatt.

MAGYAR PAEDAGOGIAI TÁRSASÁG.

1927 december 17-i rendes felolvasó ülésünkön *Friml Aladár* elnökölt és *Rácz Lajos* rendes tagtársunk olvasta fel *Rousseau pedagógiai eszméinek fejlődése* című székfoglalóját.

A *Kornis Gyula* elnöklésével tartott, 1928 január 21-i felolvasó ülésen pedig *Tas József* értekezett a következő kérdéssről: *Mit tanítanak Magyarországról a külföldi iskolákban?*